

Onderwijsontwikkeling in 'Wilde teams'

Inleiding

Onderwijs is in beweging. De samenleving is in beweging. Aard en snelheid van ontwikkelingen lopen niet vanzelf synchroon. Een actieve EN strategische inzet van/binnen het onderwijs als systeem is gewenst.

Kortcyclische ontwikkelingen in het laatste decennium gingen gepaard met grote omwentelingen in visie over goed onderwijs en de veranderbaarheid ervan. 'Leven lang leren', individualisering en ICT zijn hier voorbeelden van. Leraren-tekorten, hoge werkdruk en verkokering binnen groot gefuseerde onderwijsorganisaties zorgen ondermeer voor een gematigd gunstig veranderingsklimaat. Toch blijven de scholen in beweging. Hoe kunnen zij daarbij worden geholpen?

In deze korte notitie beschrijf ik in het kort een ontwikkelingsaanpak die past binnen de huidige context van snelle veranderingen, zowel binnen als buiten het onderwijs.

Voorbeelden

Om de 'Wilde team'-aanpak snel te kunnen typeren hier eerst 4 voorbeelden.

1. Angela Groothuizen

Velen zullen zich de uitzendingen op de TV van Angela Groothuizen herinneren. In het programma 'De Uitdaging' konden wij zien dat schier onmogelijke doelstellingen in kort tijdbestek met hulp van vele partijen toch werden bereikt. Zo werd er een nieuw clubhuis voor een voetbalvereniging in 1 week neergezet. Volledig ingericht met bar, kleedkamers, doucheruimten, voetbaltafel, opslagruimte en terras.

2. Trinitas College, sectie LEVO

Genoemde sectie heeft in 3 maanden tijd een heel interessant project ontwikkeld, uitgevoerd en deels geëvalueerd (afronding binnenkort). In 2 klaslokalen werden 2 x 5 (gebruikte) computers in een geclusterd netwerk geplaatst. Plaatsing van een elektronische leeromgeving zorgde ervoor, dat leerkrachten en leerlingen meteen aan het werk konden. Resultaat: Leerlingen sturen zelf in groepsverband hun leerprocessen en zijn actief lerend. Leerkrachten zijn begeleiders op vele terreinen: onderwijsinhoud, studie-aanpak, functioneel beheer, ontwikkelen van gemixte methode, enz.

3. De Onderwijs BV

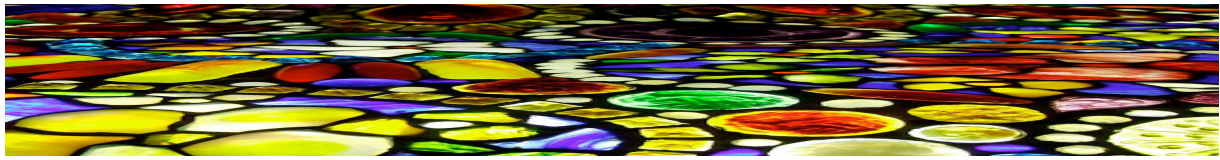
Scholen zoeken naarstig naar docenten. Die zijn moeilijk te vinden. Advertenties worden steeds door dezelfde mensen gelezen. Men vist voortdurend in dezelfde vijver!

Vedior (uitzendorganisatie) heeft het initiatief genomen om andere doelgroepen te benaderen en ze op slimme wijze het onderwijs aan het werk te krijgen (= 'de Onderwijs BV'). Via een zeer snel te bouwen website worden docenten en werknemers vanuit de private sector - met wisselende bevoegdheden - uitgenodigd zich aan te melden. De website dient diverse functionaliteiten te bevatten: een database met vacatures, aanmeldingsformulieren, een publicatiesysteem en een op nadere uitbouw afgestemd ontwerp.

De interne IT-afdeling heeft geen tijd. Extern wordt er een wild team in het leven geroepen (wie wil en kan, wordt goed beloond). Werkzaamheden worden globaal gepland. De uitvoering ervan geschiedt zowel sequentieel als parallel. Twee webbouwers trekken het project. In totaal 17 andere deskundigen leveren professionele bijdragen op tijd en plaats waar nodig. De website is in 12 dagen gebouwd.

4. Directie ICT van ministerie OC@W

Ook de directie ICT schoolt zich regelmatig bij. ICT op de leer/werkvloer is tot nu toe de ontbrekende schakel, terwijl veel beleid reeds in gang is gezet. Men wil zich een beeld vormen van veranderende leer- en lespraktijken, waarbij ICT veelvuldig wordt ingezet.

In een simulatie van een 'rijke' onderwijsomgeving (met veel computers) worden groepsgewijs onderwijsontwikkel-opdrachten uitgewerkt. Binnen een naar ICT-vaardigheden diverse samenstelling van groepen dient men leeropdrachten te construeren voor een VO-school. Men krijgt 90 min. de tijd, en dan moet de opdracht door een willekeurige docent VO (in dit geval voor de vakken wis-, schei- en natuurkunde) uitvoerbaar zijn.

'Deskundigen' trekken het proces, maar vergeten na 75 min. het werk op te slaan. En dan gaat het fout: alles weg. Of nee, toch niet: secretaris-generaal (hoogste ambtenaar onder de minister en staatssecretaris) redt zijn ploeg. Als absolute digibeet heeft hij in 5 minuten geleerd hoe op het internet te zoeken en te vinden. Daarna leert hij bestanden en referenties te downloaden en te bewaren. Zijn groep kan op basis van zijn producten in 15 min. een volwaardige presentatie in elkaar zetten. De meest ondeskundige zorgt notabene voor continuïteit in het proces!

Kenmerken werkwijze van de 'Wilde teams'

Beschouwen we genoemde voorbeelden op overeenkomende kenmerken, dan vallen de volgende op:

- Vaste kern van initiatiefnemers (willers)
- Nu beginnen!
- Op korte termijn resultaat (binnen max. 3 maanden), dus: haalbare doelstelling/ambitie
- Additional deskundigen (shoppen en commiteren)
- Netwerk en communicatie zijn heel belangrijk
- Startend bij de leerlingen (belang van afnemers, voor wie doen we het?)
- Integratieve benadering (procesmatig, hardware en beheer, software en methodes, deskundigheidsbevordering en Kennisnet)

In een volgend artikel zullen we nader inzoomen op elk van deze kenmerken binnen de context van onderwijsontwikkeling. Nu volstaan we met enkele interpretaties.

- Snelheid en diepgang van ontwikkelingen gaan hand in hand
- Verbinding bestuur en primair proces (en v.v.) wordt gerealiseerd
- Hiërarchie en netwerken komen overeen
- Theorie-volle praktijk uitgelokt door praktijk-realistische visie
- Decentrale ontwikkelingen voeden knooppunten van centrale aansturing
- Open, vernetwerkte werkwijze draagt sterk bij tot realiseren van tijdelijk vastgestelde, relatief gesloten doelen (geformuleerd in de zone van de naaste ontwikkeling)
- Leren in leercontexten -> organiseren van leercontexten
- Zelfsturing (van individu en groep) door communicatie